

Cum redefinește inteligența artificială vulnerabilitatea pe piața muncii în Europa

De la riscurile istorice la reziliența viitoare

PATHS2INCLUDE

Schimbarea adusă de IA: noi riscuri pentru forța de muncă

Adoptarea IA remodelează piața muncii din UE. În timp ce vulnerabilitățile tradiționale persistă (afectând migranții și persoanele cu nivel scăzut de educație), IA introduce un nou „risc de adaptabilitate”.

Acest risc afectează 14% din forța de muncă din UE, în special pe cei ale căror locuri de muncă sunt foarte expuse automatizării IA, dar care nu dispun în prezent de competențele digitale necesare pentru a se adapta.

Principalele rezultate de cercetare:

- **Suprapunerea:** Riscurile actuale și viitoare se suprapun în mod semnificativ în cazul femeilor și al lucrătorilor în vârstă.
- **Noii vulnerabili:** Riscul asociat IA apare pentru grupuri care nu erau considerate tradițional vulnerabile, în special angajații cu studii superioare.
- **Definiția:** Risc ridicat de adaptabilitate la IA = **expunere ridicată la IA** (sarcini cognitive/interpersonale) + **utilizare redusă a instrumentelor digitale**.

Metodologie

Clasificarea forței de muncă

- Am clasificat lucrătorii în funcție de expunerea lor la IA și de competențele lor digitale actuale.
- Cel mai critic grup este „Riscul ridicat de adaptabilitate”.

Grupul de adaptabilitate la IA	Risc ridicat de adaptabilitate	Pregătit din punct de vedere tehnologic		Nu este nevoie de adaptabilitate
		Expus la IA	Neexpus la IA	
Expunerea la IA	Ridicat	Ridicat	Scăzut	Scăzut
Utilizarea dispozitivelor digitale	Scăzut	Ridicat	Ridicat	Scăzut
Ocupații tipice	- Cadre didactice - Lucrători în vânzări - Profesioniști asociați din domeniul juridic, social și cultural	- Profesioniști în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor - Funcționari generali și operatori introducere date - Profesioniști în afaceri și administrație	- Profesioniști în știință și inginerie - Profesioniști asociați în știință și inginerie - Profesioniști din domeniul sănătății	- Personal de curățenie - Muncitori în agricultură, silvicultură și pescuit - Lucrători în construcții și meserii conexe
Pondere în forța de muncă din UE	14%	34%	12%	40%

Sursă: Elaborare proprie pe baza datelor EU-LFS din 2022.

Cine este cel mai expus riscului?

Riscul de adaptabilitate la IA creează noi modele de vulnerabilitate. Acesta afectează în mod disproporționat femeile și lucrătorii aflați spre finalul carierei, introducând în același timp riscuri ridicate pentru angajații cu studii superioare - grup care nu a fost considerat niciodată vulnerabil.

Tabelul 1. Tabelul prezintă ponderile grupurilor socioeconomice în (a) diferitele situații de pe piața muncii și (b) riscul asociat IA în rândul populației UE de 25-64 de ani în 2022.

Grup	(a)		(b)	
	Toate	Angajați	Vulnerabilitatea pe piața muncii (subocupat/inactiv/șomer)	Risc de adaptabilitate la IA
Educație terțiară	37%	41%	26%	47%
Femei	50%	47%	58%	59%
Vârsta 25-34	23%	24%	23%	22%
Vârsta 35-54	52%	56%	42%	56%
Vârsta 55-64	25%	20%	36%	22%
Migranți	16%	15%	20%	14%
Părinți	20%	22%	17%	22%
Întreaga populație	100%	79%	28%	14%

Notă: Țările au ponderi egale.

Sursă: Elaborare proprie pe baza EU-LFS din 2022. Interpretare: (a) În 2022, 50% din populația UE cu vârsta cuprinsă între 25 și 64 de ani era formată din femei. Dintre toți angajații, 47% erau femei, în timp ce din totalul persoanelor vulnerabile pe piața muncii, 58% erau femei. (b) Dintre toți angajații cu risc ridicat de expunere la IA, 59% erau femei.

Implicații pentru politici

Pentru a asigura reziliența pieței muncii din UE, politicile trebuie să se reorienteze:

- **Formare digitală țintită:** Prioritizarea programelor de formare specifice ocupațiilor pentru cei 14% dintre lucrători (de exemplu, profesori, lucrători în vânzări) care se confruntă cu o expunere ridicată la IA, dar nu utilizează suficient instrumente digitale.
- **Sprijinirea lucrătorilor aflați spre finalul carierei:** Pe măsură ce forța de muncă îmbătrânește, productivitatea depinde de lucrătorii mai în vârstă. Sunt necesare programe adaptate pentru a-i ajuta să se adapteze la sarcinile afectate de inteligența artificială.
- **Extinderea sferei de sprijin:** Intervențiile trebuie să se extindă dincolo de grupurile tradiționale pentru a include lucrătorii cu studii superioare, care se confruntă în prezent cu riscuri semnificative de adaptabilitate în ciuda nivelului lor ridicat de educație.

PATHS2INCLUDE este un proiect de cercetare de 3 ani finanțat de Horizon Europe care investighează aspectele multidimensionale ale discriminării, politicile care ar putea reduce inegalitățile și promova incluziunea socială pe piețele europene ale muncii și factorii de risc ai vulnerabilității care pot apărea în viitorul muncii. Cercetarea se concentrează pe trei procese-cheie de pe piața forței de muncă: recrutarea; parcursurile de carieră; și ieșirea timpurie din viața activă, acordând o atenție deosebită participării pe piața forței de muncă la intersecția dintre gen, etnie, vârstă, sănătate, dizabilități și responsabilități de îngrijire.

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene. Nici Uniunea Europeană și nici autoritatea finanțatoare nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.